

יונה אקשטיין

המלאך מסלובקיה

המרכז העולמי של בני ברית – ירושלים
B'nai B'rith World Center – Jerusalem

קרן קיימת לישראל
K K L - J N F

יהדות סלובקיה

✿ בשנת 1940 חיו בסלובקיה 88,951 יהודים שהיו יותר מ-3% מהאוכלוסייה הכללית

✿ עד עליית הנאצים לשלטון ניהלו היהודים חיי דת וקהילה עשירים ונהנו מסובלנות ומשגשוג

ה"חתם סופר" - ענק תורני שהנהיג את יהודי סלובקיה והאזור

יונה אקשטיין

יהודי יוצא דופן: גדול-גוף, שרירי, טוב מזג וחביב על הבריות

פטרונקה, 1942 (משוער) – יונה אקשטיין סוחר שני שקי מלט, חלק מעבודות המחנה

יונה אקשטיין

❖ יונה אקשטיין נולד ב-1902 בברטיסלבה

❖ היה בעל חנות מכולת

❖ חבר פעיל ומוכר בקהילה היהודית

❖ מתאבק במועדון הספורט היהודי "הכוח"

❖ אדם מלא חן, בעל חוש הומור, אמיץ ורגיש לסבלם של אחרים

ברטיסלבה 1943 – יונה אקשטיין עם ילד יהודי שהוברח מפולין

בשנת 1938 החל גירוש יהודי סלובקיה למחנות מעצר

יהודים סלובקיים מגורשים למחנות

❖ יונה ואחיו סמו (סמואל) זוכים לאישור לספק מזון לעצורים
ולסייע בהעברת תכולת בתיהם למחנות
❖ הודות למינוי המיוחד יונה נשאר בדירתו עד 1943 וזוכה
להסתובב בחופשיות יחסית
❖ במסווה הפעילות המורשית יונה וסמו מעבירים מידע אל
העצורים במחנות ומתוכם למשפחות העצורים

חנותו של סמואל אקשטיין (דודו של יונה)

החנוות לאחר מעשה פוגרום

❖ יונה מארגן קווי תקשורת בעבור היהודים המסתתרים
בבונקרים ומבריח אליהם מזון, תוך סיכון עצמי רב
❖ מתחת למרתף ביתו הוא חופר בונקר נסתר ובו מתחבאים
50-60 יהודים פליטים עד שמונפקים בעבורם אישורים
❖ הוא מסייע בהסתרת קבוצה נוספת של כשלושים יהודים
במסתור שבבית הכנסת
❖ הוא מלין בביתו עשרות יתומים ומבוגרים המוברחים מפולין
—מקצתם נמלטים מאושוויץ

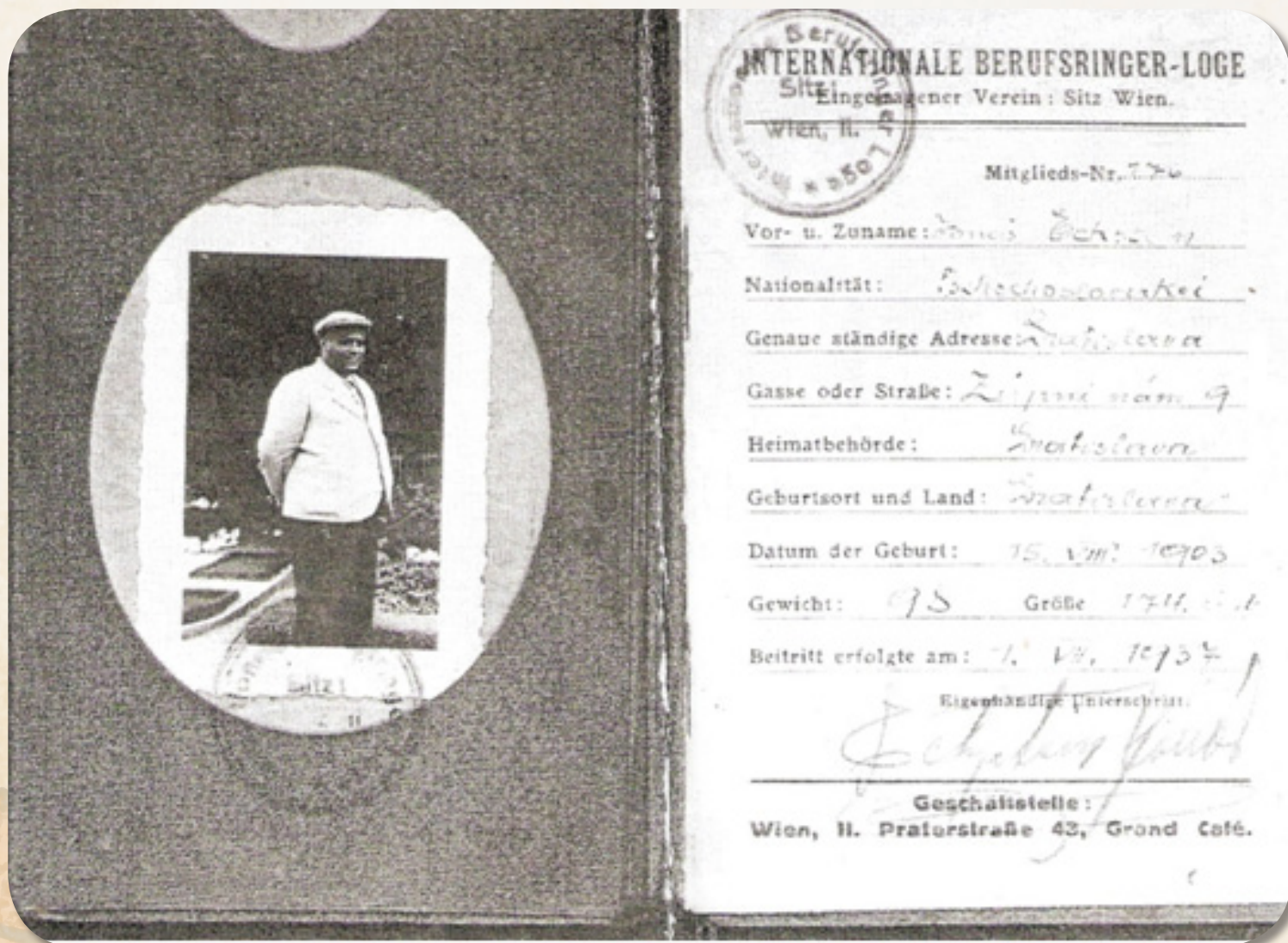

יונה מוביל מרק לאסירי מחנה פטרונקה

ברטיסלבה 1942 – יונה אקשטיין עם ארבעה ילדים ששהו אצלו במסתור

תעודת המתאבק של יונה

❖ ביולי 1943 נעצר יונה בביתו על ידי חיילי אס-אס גרמנים
ומתבקש להוביל אותם לארבעה יהודים פולנים שמסתתרים
בברטיסלבה

❖ לאחר שעמד בעינויי החקירה נעצרה גם אשתו מיכל והוחזקה
כבת ערובה בעוד יונה אמור להוביל את החיילים ליעדם
❖ יונה ומיכל מצליחים לעמוד בגבורה בעינויים, בחקירה ובפרידה
מבתם הקטנה, ולא מוסרים את היהודים לשלטונות הנאצים

יונה ומיכל אקשטיין

באוקטובר 1943 בורחת משפחת אקשטיין מברטיסלבה
ומסתתרת אצל משפחת פייאנקו הקתולית בעיירה לאמץ'

משפחת אקשטיין מברטיסלבה ומשפחת פייאנקו הקתולית בעיירה לאמץ'
בתמונה משותפת משנת 1945 בתום המלחמה

❖ בעקבות שמועה שהתפשטה בקרב היהודים כי בטוח לחזור
לברטיסלבה, יוצאים יונה ומיכל לשם ומשאירים את בתם אצל
משפחת פייאנקו
❖ הם נתפסים ונשלחים למחנה טרייזנשטט, שם הם נשארים
עד סוף המלחמה
❖ בסיום המלחמה שבים יונה ומיכל לברטיסלבה

משפחת אקשטיין לאחר המלחמה

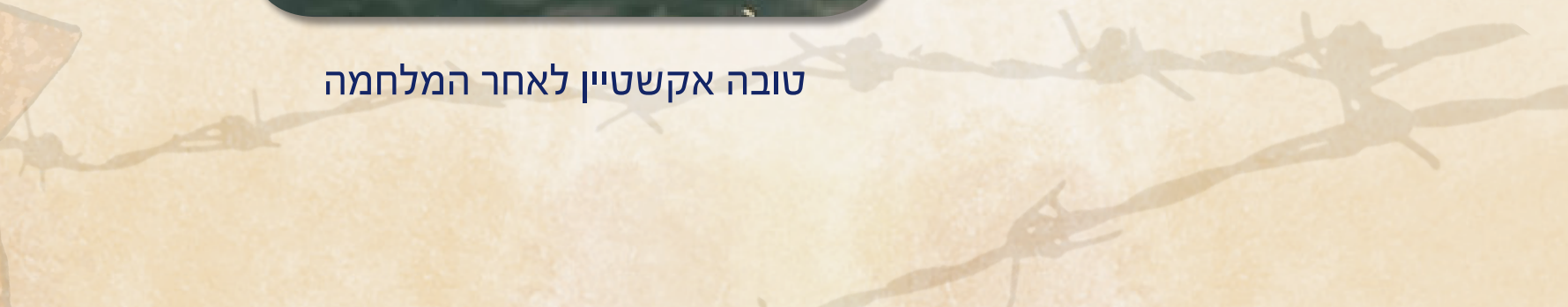
יהודה

❖ יונה ומיכל פותחים את ביתם לסייע לפליטים ולספק להם
מזון וכן לעזור להם לעלות לישראל
❖ בעקבות איומים מצד הרשויות, שלא ראו בעין יפה את פעילותו
הציונית של יונה, נמלטת משפחת אקשטיין לאוסטרליה

טובה אקשטיין לאחר המלחמה

חלק מפעולותיו הרבות של יונה אקשטיין במהלך השואה בסלובקיה:

✧ הברחת מידע ממחנות המעצר

✧ חילוץ עצורים מתוך בית המעצר

✧ טיפול ביתומים מפולין והברחתם להונגריה

✧ הסתרת יהודים ודאגה לכלכלתם בתקופת השואה

✧ סיוע ליהודים שברחו מפולין

בשנת 1965 ביקר יונה אקשטיין בישראל ונפגש עם כ-300 מהניצולים ובני משפחותיהם במפגש מרגש

יונה חלם לעלות לארץ
אך בריאותו הרופפת מנעה זאת ממנו.
הוא נפטר באוסטרליה בשנת 1971 והוא בן 69

יושבים במרכז טובה טיטלבוים ובעלה יוסף טיטלבוים.

לשמאלם בנם וכלתם ניצה ובני טיטלבוים וילדיהם מתן, אבישי, תהל, עדן ומיכל
מימינם ומעליהם - בתם רחל ובעלה גיל בוכביץ וילדיהם יפית, יונת, מנחם ושירה.

”על אודות מעשיו מהלכות אגדות. עד היום מברכים אותו ולא רק יהודי ברטיסלבה שנשארו בחיים אלא גם הפליטים מהמדינות השכנות... דמותו הגדולה והכובשת כאילו רצתה לחבר את בני האדם. החיוך הטוב השפוך על פניו גרם לכך שכל מי שפנה אליו בעניין כלשהו מיד הרגיש כלפיו אמון גדול.”

(מתוך הספר ”אלה שהמלאך השומר לא עזב...” מאת סנדור אקשטיין, תל אביב 1962)

המרכז העולמי של בני ברית – ירושלים
B'nai B'rith World Center – Jerusalem

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

